AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO PROCESO KODEKSO 212, 217, 254, 303 IR 327 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS BAUDŽIAMOJO KODEKSO 40^1 STRAIPSNIU PAPILDYMO IR 259 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

1. Teisės aktų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Teisės aktų projektais siekiama surasti narkotikų dekriminalizavimo alternatyvas kartu pasiekiant tą patį tikslą – sudaryti sąlygas žmonėms, išvengti baudžiamojo kodekso pasekmių jei jie narkotines ar psichotropines medžiagas vartoja epizodiškai, nedideliais kiekiais, laiko ar kitaip disponuoja jas savo reikmėms bei sutinka gydytis priklausomybę nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų (esant diagnozuotai priklausomybei) arba sutinka lankyti ir lanko teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų žalą. Projektais siekiama tokius asmenis paskatinti keisti savo elgesį užuot juos nubaudus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Projektą pasirašę Seimo nariai.

3. Šiuo metu galiojantis Įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Pagal šiuo metu galiojantį baudžiamojo kodekso 259 straipsnio 3 dalį asmuo, kuris savo noru kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigą dėl medicinos pagalbos ar kreipėsi į valstybės instituciją norėdamas atiduoti neteisėtai pasigamintas, įgytas, laikytas be tikslo platinti narkotines ar psichotropines medžiagas, atleidžiamas nuo baudžiamosios atsakomybės už vartotų ar atiduotų narkotinių ar psichotropinių medžiagų gaminimą, įgijimą ir laikymą. Tačiau jei asmuo nėra priklausomas nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų, jam, kai nereikia gydymo, jam nėra prieinamos kitos alternatyvos (pvz. kursai apie narkotikų žalą) ir asmuo netenka galimybės pasinaudoti atleidimu nuo baudžiamosios atsakomybės. Atleidimas šiuo metu nuo baudžiamosios atsakomybės netaikomas ir už dalį veikų, pvz. siuntimąsi, gabenimą asmeniniam vartojimui ir (ar) nedideliais kiekiais.

4. Siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir laukiami teigiami rezultatai

Siūloma atsisakyti 259 straipsnio 3 dalies, jos turinį iškeliant į naują baudžiamojo kodekso 40^1

Straipsnį bei jį išplečiant. 40^1 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad:

Asmuo, kuris įtariamas neteisėtai gaminęs, perdirbęs, įgijęs, laikęs, gabenęs ar siuntęs narkotines ar psichotropines medžiagas neturėdamas tikslo jas parduoti ar kitaip platinti ar asmuo, kuris kreipėsi į valstybės instituciją norėdamas atiduoti neteisėtai pasigamintas, įgytas, laikytas be tikslo platinti narkotines ar psichotropines medžiagas, gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, jeigu jis prisipažino daręs tokią nusikalstamą veiką ir, jei tuo atveju, kai tokiam asmeniui diagnozuota priklausomybė nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų, jis savo noru kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigą bei pradėjo priklausomybės nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų gydymą, arba, jei tuo atveju, kai tokiam asmeniui nediagnozuota priklausomybė, tas asmuo savanoriškai sutiko lankyti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalą bei šiuos kursus lanko.

40^1 straipsnio 1 dalyje nurodytais pagrindais nuo baudžiamosios atsakomybės negali būti atleistas asmuo, kuris padarė kelias nusikalstamas veikas arba kuris yra pavojingas recidyvistas, arba asmuo, kuris turi teistumą, arba asmuo, kuris tokiais pagrindais nuo baudžiamosios atsakomybės jau buvo atleistas.

Jeigu asmuo, atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės pagal 40^1 straipsnio 1 dalį, per vienerius metus padarė naujas nusikalstamas veikas numatytas šio kodekso XXXVII skyriuje arba nepabaigęs nutraukė pradėtą priklausomybės nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų gydymą arba nebaigė lankyti visų teisės aktų nustatyta tvarka rengiamų kursų apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalą, ankstesnis sprendimas atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės nustoja galioti ir sprendžiama dėl tokio asmens baudžiamosios atsakomybės už visas padarytas nusikalstamas veikas.

Atitinkamai būtų tikslintinas ir baudžiamojo proceso kodeksas, nustatant, kad asmens atžvilgiu pradėtas ikiteisminis tyrimas būtų nutraukiamas, kai įtariamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 40^1 straipsnyje nurodytomis sąlygomis padeda gydytis priklausomybę nuo narkotinių ir (ar) psichotropinių medžiagų arba lankyti teisės aktų nustatyta tvarka rengiamus kursus apie narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo žalą. Jeigu įtariamasis, dėl kurio padarytos nusikalstamos veikos ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, per vienerius metus nuo ikiteisminio tyrimo nutraukimo padaro naują nusikalstamą veiką, prokuroras Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 40^1 straipsnio 3 dalyje nurodytomis sąlygomis privalėtų priimti nutarimą atnaujinti nutrauktą ikiteisminį tyrimą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Įstatymo įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės.

7. Įstatymo įgyvendinimo įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo projektas neturės įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Ar įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektu siūlomos nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Įstatymo projekto rengimas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, įstatymo projekto sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Įstatymo projekto atitiktis Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymo projektas neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatoms bei Europos Sąjungos teisei.

12. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai – kas ir kada juos turėtų priimti

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymo projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto nuostatoms įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondo lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Narkotinės ir psichotropinės medžiagos, priklausomybė, gydymas

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Papildomi įstatymo projekto pagrindimai ir paaiškinimai nėra reikalingi.

Seimo narys Aurelijus Veryga